

Bernardo, Joel-Vincent G.

BSM CS 3A

Ang mga paglabag sa Karapatang Pantao sa Panahon ng Batas Militar sa Pilipinas

“To deny people their human rights is to challenge their humanity.”

- Nelson Mandela

Ang Pilipinas ay matatagpuan sa Timog-Silangang Asya sa kanlurang Pacific Ocean. Ito ay may kabuuang lupain na may humit-kumulang na 300,000 square kilometers na binubuo ng 7,100 na mga isla. Bukod pa rito, ito ay mayroon pangunahing grupo ng isla na kung tawagin ay Luzon, Visayas, at Mindanao. Ang mga tao sa Pilipinas ay tinatawag na “Pilipino”, ito ay mga pangunahing galing sa Indo-Malay. Ang pambansang wika ng Pilipinas ay wikang “Filipino” na nagbubuklod sa lahat ng Pilipino (Hernandez et al., 2024). Ang Espanya, Amerika, at Japan ang mga pangunahing bansa na sumakop sa Pilipinas. Sa tatlong bansa na ito, ang bansang Espanya sinakop ang Pilipinas sa loob ng 333 taon mula 1565 hanggang 1898 na nagdulat ng mahabang pasakit sa mga Filipino. Ang pangalang “Pilipinas” ay mula kay Philip II, ang hari ng Espanya noon kolonisasyon ng mga Espanyol. Sumunod naman rito ay ang pagsakop mga Amerikano na tumagal ng 48 na taon. At ang panghulli ay ang pagsakop ng mga hapon na tumagal lamang ng tatlong taon. Kung iisipin ay nagdulot ng malaking pinsala sa mga Pilipino tatlong bansang ito, katulad nalamang ng pagsasamantala nito sa yaman ng bansa at pagsasawalang bahala nito sa Filipino nationalism. Sa kabilang banda, ang pananakop nila ay mabuti ring naidulot sa edukasyon, imprastruktura, ekonomiya, kultura, pagtatag ng demokratikong institutasyon, at iba pa na

naghubog at impluwensiya sa estado ng Pilipinas ngayon (*Philippines / History, Map, Flag, Population, Capital, & Facts*, 2024).

Noong Agost 1916, may isang unang opisyal na dokumento na ipinasa ng Kongreso ng Estados Unidos na naglilinaw sa pangakong kalayaan ng Pilipinas, ito ay kilala bilang *Jones Law o Philippine Autonomy Act of 1916*. Ito ang batas na nagbigay ng kapangyarihan sa Pilipino na mamuno sa kanilang sariling bansa o sa madaling salita ay ito ang batas na nagsilbing katawan ng lehislatura ng Pilipinas. Ang batas din na ito ang naglakip sa mga karapatan o *Bill of Rights* ng mga Pilipino (*History of the Senate - Senate of the Philippines*, n.d.). Ang Bill of Rights ay ang karapatan at pribilehiyo ng isang tao, ito ay nagbibigay proteksyon sa mga indibidwal laban sa paglabag o pang-aabuso ng pamahalaan. Ito ay nagbibigay ng kalayaan ng mga tao sa impormasyon at pamamahayag, kalayaan sa relihiyon, kalayaan bumuo ng mga asosyasyon, karapatan sa pantay na proteksyon ng mga batas, at iba pa (*THE 1987 CONSTITUTION OF THE REPUBLIC OF THE PHILIPPINES – ARTICLE III*, n.d.).

Mula matamasa ng mga Pilipino ang kalayaan noong Hunyo 1946 sa kamay ng mga mananakop, ang mga Pilipino ay nagpatuloy na mamahala at namuno sa Pilipinas. Ito ay isang demokratikong bansa na pinamunuan ng isang pangulo at iba pang opisyal ng gobyerno, at may mga mamamayan na may karapatan at kalayaang mamili ng nais nilang maglingkod para sakanila o lider sa pamamagitan ng eleksyon o halalan. Subalit sa kasamaang palad, isang pangulo ang sumubok sa kalayaan na ito at demokrasya, ang pangulong nag basura sa kongreso at idineklara ang batas militar. Ang '*martial law*' o batas militar sa tagalog ay isang batas na kung saan pinapalitan ang sibilyan na pamamahala ng gobyerno ng isang bansa ay pinapalitan at ilalagay

ilalim ng kontrol ng mga awtoridad ng militar. Ito ay isa sa mga kapangyarihan at dinedeklara ng pangulo ng isang bansa. Sa konteksto ng Pilipinas, ang batas miliar ay idineklara ni Ferdinand Marcos Sr. noong Setyembre 23, 1972 sa pamamagitan ng paggamit ng telebisyon at radyo upang ipahayag ito sa buong bansa. Bukod pa rito ay naglabas siya ng kanyang anim na pangkalahatang utos at isang liham na tagubilin, epektibong nagpatupad ng batas militar. Ito ay tumagal ng 14 na taon at ang kanyang pamumuno ay nawakasan noong Pebrero 25, 1986. Ayon kay Ferdinand Marcos Sr., idinileklara ang batas militar sa bansa ng Pilipinas sa kadahilanan na ito ay magsisilbing tugon sa pagbabanta ng mga komunista at upang mapanatili ang kaayusan (Worksofheart, n.d.).

Ang deklarasyon ng batas militar ni Ferdinand Marcos Sr. noong 1972 ay nagkaroon ng malaking epekto sa Pilipinas. Ang mga sumusunod ay ilan sa mga pangunahing epekto nito. Una ay ang paglabag sa Karapatang Pantao. Ang batas militar ay nagbigay-daan sa paglabag sa karapatang pantao ng mga Pilipino. Libo-libong mga tao ang dinakip, ikinulong, at pinahirapan nang walang kaukulang proseso. Marami rin ang pinatay o nawala nang sapilitan. Ikalawa, Pagsupil sa Demokrasya. Ang batas militar ay nagsuspende ng Konstitusyon at nagbigay kay Marcos ng ganap na kapangyarihan. Isinara ang Kongreso, at ang mga partidong politikal ay ipinagbawal. Ikatlo, Pagbagsak ng Ekonomiya. Ang batas militar ay nagdulot ng pagbagsak ng ekonomiya ng Pilipinas. Ang katiwalian at ang maling pamamahala ay naging talamak. Ika-apat, Pag-usbong ng Kilusang Anti-Marcos. Ang mga paglabag sa karapatang pantao at ang pagsupil sa demokrasya ay nagbunsod ng pag-usbong ng kilusang anti-Marcos. Ang kilusang ito ay binubuo ng mga estudyante, aktibista, at mga ordinaryong mamamayan na nagnanais ng pagbabago. At panghuli, ang People Power Revolution. Noong 1986, ang People Power Revolution ay naganap.

Ang mga Pilipino ay nagtipon-tipon sa EDSA upang iprotesta ang rehimen ni Marcos. Ang rebolusyon ay nagresulta sa pagpapataksik kay Marcos at sa pagpapanumbalik ng demokrasya sa Pilipinas. Ang batas militar ay isang madilim na kabanata sa kasaysayan ng Pilipinas. Ang mga epekto nito ay patuloy na nararamdaman hanggang sa kasalukuyan. Mahalagang tandaan ang mga aral ng nakaraan upang maiwasan ang pag-uulit ng mga naturang pangyayari.

Ang batas militar ay kinilala rin bilang “golden age,” ayon sa mga taong naabutan ito, ang buhay daw noon ay madali at ang ekonomiya ay masagana noong unang panahon ng pamamahala ng administrasyon ni Marcos, subalit ng ito ay tumagal, bumagsak ang lahat ng ito at nag iwan ng takot sa mga tao. Naging talamak ang korupsiyon at lumala ang paglabad sa karapatang pantao (*Was Martial Law Good for the Philippine Economy?*, 2021). Sa panahon din ito, mayroong mga Pro-Marcos at Anti-Marcos. Ayon kay Imelda Marcos, kilala rin bilang isang *‘first lady of the Philippines,’* sila raw, ang mga marcos raw ang tagapagligtas ng demokrasya at ang batas militar raw ang pinakamagandang nangyaring sa kasaysayan ng Pilipinas. Sinabi rin ni Ferdinand Marcos Jr. na ang kanyang ama ay kaisa-isang mahusay na naging pangulo ng mga Pilipino. Sa kabilang banda, ang mga Anti-Marcos o mga taong nagpapahayag sa pagtutol sa batas militar at pamumuno ni Ferdinand Marcos Sr., ay naniniwala na siya ay isang diktador at sinamantala ang kanyang kapangyarihan sa pamamagitan ng pang aabuso nito. Ayon pa sakanila, isang malaking kalokohan ang sistema ni Ferdinand Marcos Sr. sapagkat ang rehimen niya ay nagdulot ng kahirapan at pang aabuso sa karapatang pantao na nagdulot ng kawalan ng kalayaan sa libu-libong Pilipino na biktima nito (Worksofheart, n.d.-c).

Sa panahon ng batas militar, maraming pangyayari ang lubos na nakapagpabago sa sitwasyon ng Pilipinas. Nagkaroon ng oras ng curfew, ito ay isang patakaran na kung saan ang mga tao ay pinagbabawalan lumabas sa kanilang mga bahay mula hatinggabi hanggang alas-kwatro ng umaga. Sinasabing nagkaroon ng ganito upang kontrolin ang mga galaw ng tao at mapigilan ang anumang protesta na maaring mangyari kaya pinagbawal din niya ang mga pagtitipon. Sa pagbabawal na ito, nalimitahan ang karapatan ng mga Pilipino na maipahayag ang kanilang mga saloobin. Bukod pa rito, ipinasara niya ang mga pasilidad ng midya. Sa panahon noon at ngayon, alam natin lahat na ang media ay isang mahalagang instrumento na nagbibigay impormasyon sa mga tao. Ipinasara niya ito upang kontrolin ang media at kanyag mapigilan at mga negatibo o kritisismo laban sa kanyang pamamahala. Kanya rin inatasan ang mga sandatahang lakas na supilin ang mga anumang gawain ng rebelyon at arestuhin ang mga kumakalaban sa pulitika. Tinarget ng pamahalaan ni Marcos ang mga kumakalaban sa pulitika, mga mamamahayag, mga aktibistang estudyante, at iba pang lumalaban sa diktaturang Marcos. Ito ay isa niyang paraan upang walang makapigil sa kanyang pamamahala. Sa pag-aaresto ng mga kalaban sa pulitika, ang mga potensiyal na pagbabanta sa kanyang pamamahala ay mawawala sapagkat maaalis ang mga taong may balak bumuo ng organisasyon laban sa kanya (Santos, 2023). Sa kabuuan, ang mga hakbang ni Ferdinand Marcos Sr. na ito ay nag resulta sa malalim na takot at pagkabalisa ng mga tao at higit sa lahat ito ay nag resulta sa malawakang paglabag sa karapatang pantao ng mga Pilipino.

Ang batas militar sa Pilipinas ay isang maksaysayan na naaala ng ilan bilang kapanahunan na may mahigpit na disiplina. Bagamat sa mga daan-daang biktima, ang batas militar ay isang madilim na pangyayaring inabuso ng sobra ang karapatang pantao. Ang karapatang pantao ay ang

mga karapatan at kalayaan na nararapat na matanggap ng isang tao. Halimbawa ng karapatang pantao ay ang karapatan sa buhay, kaparatan sa kalayaan, karapataan sa pagkaka pantay-pantay, at marami pang iba. Batay sa ulat mula sa Amnesty International, itinatayang mahigit sa 3, 200 ang namatay, 70, 000 ang ikinulong, at 35, 000 ang itinorture noong panahon ng batas militar (Bicker, 2022).

Ayon sa isa sa mga biktima na si Sorio, siya ay itinorture at kinulong sa isang kampo ng bilangguan ng dalawang taon. Siya ay isang aktibistang estudyante noong nag-aaral siya sa kolehiyo sa Quezon City at sa kalaunan ay sumali sa kilusang protesta. Isinaad niya na ang mga campus ay militarizado at ang mga militar noon ay nag eenroll sa mga unibersidad at nagpapanggap na estudyante upang makinig sa mga kristimo at mag imbestiga. Nang siya ay inaresto, siya raw ay pinilit maghubad, itinali siya sa silya at nag administer ng mga electric shock sa kanyang mga ari ang mga militar (Manasan, 2022). Isa pang nag ulat ng kaniyang karahasan ay si Loretta Ann Rosales, na isang guro ng kasaysayan at isang aktibista ng karapatang pantao, na inaresto ng dalawang beses noong taon 1970 dahil siya ay nakilahok sa protesta sa kalye. Nang siya raw ay hinuli, siya raw binuhusan ng mga bahagyang sinakal gamit ang sinturon, binuhusan ng naglalagablab na kandila sa kanyang mga braso, at inilagay sa waterboarding ng ilang oras. Bukod pa rito, katulad ng kay Sorio, siya ay nilagyan ng kable sa kanyang mga braso at paa na may electric shock na nagpa kislote ng kanyang mga katawan (Magramo, 2022). Dalawa lamang ito sa sandamakmak na pang aabuso sa karapatang pantao ng mga Pilipino.

Sa kaganapan din ito, malaki ang naging papel ng simbahan. Ang simbahan ang naging boses na tumutuligsa sa pang-aabuso ng pamahalaan sa karapatang pantao. Ang mga ilang obispo

at pari ay tumayong inspirasyon sa bawat Pilipino upang ipaglaban ang kanilang mga karapatan sa pamamagitan ng pagiging matapang sa pag kritiko sa administrasyon ni Marcos. Ang simbahan, partikular ang simbahan katoliko, ang sumuporta ang nagbigay ng proteksyon sa mga taong lubos na naapektuhan o biktima ng patakaran noong batas militar. Kaya ngayon ay iginigiit ng mga lider ng simbhang katoliko, na ang batas militar ay hari nawa’y hindi maulit sapagkat ang karahasan noong panahon na iyon ay nag iwan ng malaking bakas sa bawat mamamamayan (GMA News Online, 2018).

Bilang pagtatapos, ang batas militar na pinamunuan ni Ferdinand Marcos Sr. ay nag-iwan ng malaking marka sa bawat Pilipino at sa bansang Pilipinas na hanggang ngayon ay hindi maipagkakaila na nagbigay trauma lalo na sa mga naging biktimgang pamilya nito. Pinatunayan lamang ng administrasyon ni Marcos na ang batas militar ay hindi epektibo at makatao. Hindi ito karapatdapat na solusyon upang maisaayos ang isang bansa at ito ay nagdudulot lamang ng pasakit. Kaya ating isaalang-alang at pakatandaan na ang mga Pilipino, mula sa iba’t-ibang sektor ng lipunan tulad ng mga organisasyon ng karapatang pantao, estudyante, mga guro, simbahan, at iba pa, ay gumawa ng paraan upang mapaalis sa posiyon si Marcos, sa pamamagitan ng pagpoprotesta na tinatawag na “People Power Revolution.” Sa kaganapang ito, libu-libong Pilipino ang nagsama-sama o nagtipon sa EDSA para iparating ang kanilang pahayag sa pagtutol sa administrasyon ni Marcos at sa mga pang-aabuso nito sa karapatang pantao. Nangyari ang pagtitipon ng mga Pilipino noong panahong iyon sapagkat nasira na ang tiwala ng mga Pilipino sa dating pangulo na si Ferdinand Marcos Sr. at nawala na ang kanilang respeto sa namumuno dahil sa karumaldumal na ginagawa nito. Nawa ay patuloy nating pahalagahan lahat ang pagsusumikap na ito at huwag na tayong magpalinlang muli sa namamahala sa bansa natin ngayon.

Bilang isang Pilipino, nais kong hikayatin ang bawat isa na unawain at pahalagahan ang ating kasaysayan sapagkat ito ay nagbibigay sa atin ng kaalaman tungkol sa mga karahasan ng ating mga ninuno. Ito rin ang magsisilbing gabay upang hindi maulit ang mga pagkakamali ng nakaraan. Tayong mga Pilipino ay may kapangyarihan, kapangyarihan na magbabago sa ating lipunan at sa bulok na sistema ng gobyerno. Tayo ay magsilbing instrumento ng pagbabago, kapayapaan, at kalayaan. Tayo ay maging aktibo sa pakikilahok sa ating lipunan lalo na sa usapang pulitika upang lalo pa natin maprotektahan ang ating karapatan at kalayaan. Tayo ay magsalita sa anumang uri ng pang aabuso. Tayo ay maging maalam at makieelam lalo na sa mga sitwasyong tayo rin ang maapektuhan. Tayo ay gumawa ng aksiyon habang hindi pa huli ang lahat. Higit sa lahat, tayo ay maging mapanuri, lalo na tuwing eleksiyon. Gamitin natin ang ating mga kritikal na pag-iisip upang suriin ang bawat kandidato. Huwag tayong magpadala sa mga pangako lamang, kilatisin mabuti ang mga kandidato at siguraduhing ito ay katiwa-tiwala sapagkat ang tiwala ng mamamayan sa kanilang namumuno ay mahalaga dahil ito ay magsisilbing pundasyon ng isang matatag at maunlad na bansa. Kaya maging matalino at responsable tayong botante upang ang hangad nating maayos na bansa ay lagi natin matamasa. Sama-sama tayong tuldukan ang pang aabuso ng gobyerno.

Nawa ay magsilbi ang papel na ito upang mamulat ang bawat isa sa mga maling pangyayari at nagawa ni Ferdinand Marcos Sr. at siya at ang buong pamilya niya ay hindi sambahin na parang santo. Lagi natin ipaglaban ang ating karapatan at kung ano ang tama. Maging instrumento tayo ng pagbabago at ng kabutihan. Huwag natin hayaan na maulit ang nakaraan. At higit sa lahat, huwag natin sayangin ang pinaghirapan ng ating kababayang Pilipino noon. Ang kasaysayan

noong batas militar ay hindi dapat maulit, lalo na at ang pangyayaring iyon ay nagdulot ng mahabang pasakit. Dapat tayong matuto sa nakaraan upang ang maling desisyon ay maiwasan at mas maisaayos natin ang ating kinabukasan. Pakatandaan na demokratikong bansa tayo, may karapatan tayo at may boses tayo. Ang namumuno ngayon ay huwag natin hayaan na ibalik ang nakaraan. Sa kabilang banda, huwag rin natin kalimutan kung ano ang ginawa ng kaniyang ama sa libu-libong Pilipino. Matuto tayo sa nakaraan at ilaganap natin ang katotohan. Bilang isang Pilipino, tumayo tayo at protektahan ang ating karapatan.

NEVER AGAIN, NEVER FORGET.

References

Bicker, B. L. (2022, September 28). Philippines martial law: The fight to remember a decade of arrests and torture. *BBC*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-63056898>

GMA News Online. (n.d.). Martial Law, isang “kalamidad” na hindi dapat ipagdiwang — pari. *Balitambayan*.

<https://www.gmanetwork.com/news/balitambayan/balita/668579/martial-law-isang-kalamidad-na-hindi-dapat-ipagdiwang-pari/story/>

Hernandez, C. G., Borlaza, G. C., & Cullinane, M. (2024, March 28). *Philippines / History, Map, flag, Population, capital, & Facts*. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/place/Philippines>

History of the Senate - Senate of the Philippines. (n.d.). <https://legacy.senate.gov.ph/about/history.asp#:~:text=The%20Philippine%20Legislature%2C%20composed%20of,law%20on%20August%2029%2C%201916>.

Kathleen. (2020). They were tortured under Philippine dictator Ferdinand Marcos Snr. Now they fear their stories are being erased. *CNN WORLD*. <https://edition.cnn.com/2022/09/29/asia/philippines-martial-law-50-years-marcos-intl-hnk/index.html>

Manasan, A. (2022, September 23). Filipino survivors of martial law still haunted by abuses 50 years after declaration. *CBC*. <https://www.cbc.ca/radio/thecurrent/survivors-martial-law-philippines-abuses-50-years-later-1.6592042>

Philippines / History, Map, flag, Population, capital, & Facts. (2024, March 28). Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/place/Philippines/The-19th-century>
Santos, R., Jr. (2023, August 1). Marcos' Martial Law orders. *RAPPLER*. <https://www.rappler.com/nation/12899-marcos-martial-law-orders/>

THE 1987 CONSTITUTION OF THE REPUBLIC OF THE PHILIPPINES – ARTICLE III. (n.d.). Official Gazette. <https://www.officialgazette.gov.ph/constitutions/the-1987-constitution-of-the-republic-of-the-philippines/the-1987-constitution-of-the-republic-of-the-philippines-article-iii/>

Was martial law good for the Philippine economy? (2021). GOV PH.

[https://hrvvmemcom.gov.ph/was-martial-law-good-for-the-philippine-economy-](https://hrvvmemcom.gov.ph/was-martial-law-good-for-the-philippine-economy-2/#:~:text=They%20even%20say%20it%20was,indeed%20saw%20respectable%20economic%20growth)

[2/#:~:text=They%20even%20say%20it%20was,indeed%20saw%20respectable%20economic%20growth](https://hrvvmemcom.gov.ph/was-martial-law-good-for-the-philippine-economy-2/#:~:text=They%20even%20say%20it%20was,indeed%20saw%20respectable%20economic%20growth)

Worksofheart. (n.d.-a). *Ang Pagdeklara ng Martial Law*. Martial Law Museum.

<https://martiallawmuseum.ph/fl/magalar/declaration-of-martial-law/>

Worksofheart. (n.d.-b). *Isang Pagpapaliwanag Tungkol sa Martial Law*. Martial Law Museum. <https://martiallawmuseum.ph/fl/magalar/defining-martial-law/>

Worksofheart. (n.d.-c). *Laban para sa katotohanan*. Martial Law Museum. <https://martiallawmuseum.ph/fl/manindigan/labn-katotohanan/>